

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ТОВАРИСТВО ПСИХОЛОГІВ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ Г. С. СКОВОРОДИ
Кафедра психології

СУМСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ А. С. МАКАРЕНКА
УКРАЇНСЬКИЙ НАУКОВО-МЕТОДИЧНИЙ ЦЕНТР ПРАКТИЧНОЇ ПСИХОЛОГІЇ
І СОЦІАЛЬНОЇ РОБОТИ НАПН УКРАЇНИ

Асоціація професійних психологів Харкова

МІЖРЕГІОНАЛЬНА ГРОМАДСЬКА ОРГАНІЗАЦІЯ СПРІЯННЯ РОЗВИТКУ СИМВОЛДРАМИ
ВСЕУКРАЇНСЬКА АРТ-ТЕРАПЕВТИЧНА АСОЦІАЦІЯ (Харківський осередок)

*З нагоди 215 річниці ХНПУ імені Г.С.Сковороди,
130-ї річниці з дня народження І.А. Соколянського (1889-1960),
115-річчя В.І. Аснїна (1904-1956),
95-річного ювілею А.В. Петровського (1924-2006)
та 25-річчя факультету психології і соціології*

ХАРКІВСЬКИЙ ОСІННІЙ МАРАФОН ПСИХОТЕХНОЛОГІЙ

МАТЕРІАЛИ
НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ
(Каталог психотехнологій; тези доповідей)

26 жовтня 2019 року

Харків – 2019

УДК 159.9.07
ББК 88

Рецензенти:

Бочелюк Віталій Йосипович – доктор психологічних наук, професор, завідувач кафедри психології Запорізького національного технічного університету

Євдокимова Наталя Олексіївна – доктор психологічних наук, професор, проректор з наукової та міжнародної діяльності Міжнародного класичного університету імені Пилипа Орлика

Романовський Олександр Георгійович, доктор педагогічних наук, професор, член-кореспондент НАПН України, завідувач кафедри педагогіки і психології управління соціальними системами Національного технічного університету «ХПІ»

*Рекомендовано до друку Вченою радою Харківського національного педагогічного університету імені Г.С. Сковороди,
протокол № 7 від 28.10.2019 року*

ХАРКІВСЬКИЙ ОСІННІЙ МАРАФОН ПСИХОТЕХНОЛОГІЙ (каталог психотехнологій; тези доповідей): матеріали III міжрегіональної наук.-практ. конф., м. Харків, 26 жовтня 2019 р., ХНПУ імені Г.С. Сковороди. Харків: Діса плюс, 2019. 248 с.

ISBN 978-617-7645-81-7

У збірнику представлено матеріали науково-практичної конференції «**ХАРКІВСЬКИЙ ОСІННІЙ МАРАФОН ПСИХОТЕХНОЛОГІЙ**», метою якої було висвітлення в рамках профорієнтації та просвітництва новітніх розробок у галузі психотехнологій, представлених на теренах України.

Перша частина збірника містить **Каталог психотехнологій** новітніх авторських розробок розвивальних, психокорекційних, діагностичних, тренінгових програм, методик, технік тощо, інформація про які подана у вигляді анотацій.

У другій частині розміщено тези доповідей, які містять результати науково-практичних розробок учасників конференції.

Матеріали конференції віддзеркалюють результати сучасних досліджень у галузях теоретичної та прикладної психології.

Для науковців, викладачів, аспірантів та магістрантів, студентів гуманітарних спеціальностей, практичних психологів, вихователів, соціальних та медичних працівників.

Матеріали друкуються в авторському варіанті з правками редакції.

ISBN 978-617-7645-81-7

УДК 159.9.07
ББК 88

© ХНПУ імені Г.С.Сковороди, 2019
© Колектив авторів, 2019
© Єльчанінова Т.М. (оформлення, обкладинка, Ψ-емблема), 2019

Козлітіна О.В., Масловська Ю.С. Особливості використання сучасних настільних ігор у роботі з дітьми, які мають порушення мовлення.....	142
Колчигіна А.В., Демченко А.С. Проблема психологічного благополуччя майбутніх педагогів.....	145
Костикова О.В. К проблеме психотерапии неврозов.....	146
Кузнєцов М.А., Зайка Є.В. Короткочасна пам'ять як механізм формування розумових та кінестетичних узагальнень	147
Лесніченко Н.П. Типологія гендерних стереотипів особистості.....	153
Лугова М.С., Підчасов Є.В. Психологічні особливості незадоволення дівчат своїм тілом у юнацькому віці	157
Лукова С.В. Психологічні особливості поведінки підлітків-спортсменів у конфліктах.....	160
Меднікова Г.І. Психологічні особливості провідних ставлень підлітків з різним рівнем невротизації.....	162
Мелешенко М.О. Проблема самотності і усамітнення у сучасному місті: психологічні чинники і наслідки.....	164
Миронович Б.С. Ставлення до тіла як проекція ставлення до матері.....	165
Надьон В. П. Психологічні особливості учнів початкової школи.....	166
Нестеренко М.О. Гендерні детермінанти сімейних стосунків у молодій сім'ї.....	168
Обухівська А. Г. Психолого-педагогічне вивчення навчальних компе-тентностей дошкільників з особливими освітніми потребами.....	171
Обухова Н. О. Різноманітність поглядів на поняття копінг-поведінка.....	175
Одинець О.А., Шукалова О.С. Використання семирівневого підходу, як природної орієнтації психологічного і фізичного здоров'я людини	176
Панок В.Г. До питання розробки алгоритмів діяльності практичних психологів	179
Підчасов Є.В., Наглюк О.А. Роль організаційно-психологічних факторів в адаптації студентів до навчання у ЗВО	182
Поденко А.В. Соціально-психологічні чинники плинності кадрів в організації	185
Романенко О.В. Теоретичні підходи до вивчення тілесності в психології	189
Саврасов М.В. Психологічні механізми моніторингу та контролю у структурі метакогнітивної активності суб'єкта навчально-професійної діяльності.....	192
Савченко М.С. Психологічні підстави використання методу анкетування у дослідженні суб'єктності прокурора	197
Савченко М.С., Саврасов М. В. Теоретичні підстави психологічного дослідження особливостей становлення суб'єктності прокурора	197
Скринник І.В., Пухно С.В. Емоційне вигорання як психологічна проблема сучасності.....	202
Скрипник Н.Г. Задоволеність навчанням та адаптація студентів до закладу вищої освіти	206
Туріщева Л.В., Ткаченко І.В. Настільні ігри як умова соціалізації школярів з порушенням мовлення	209
Цеменко М.О. До дослідження рівня задоволеності своїм життям та життєстійкості людей похилого віку	211
Цигичко Т.П. Казкотерапія в системі роботи закладу дошкільної освіти	213
Чепелєва Н.І. Соціально-психологічний аналіз феномену «чайлдфрі», як трансформації традиційних репродуктивних програм.....	217
Чернякова О.В. До питання розуміння емоцій дітьми з психофізичними вадами розвитку.....	221

високим рівнем невротизації перебувають у найбільш травматичній ситуації розвитку й життєдіяльності, тобто несприятливими є як стосунки в колі родини, так і стосунки з ровесниками, що, у свою чергу, приводить до формування негативного ставлення підлітка й до родини, і до ровесників. Такий характер ставлень, регулюючи поведінку підлітка, може призводити до ще більшого погіршення його стосунків з найближчим оточенням. Слід зазначити, що ставлення до родини і друзів, як і ставлення до себе, у більшості підлітків з високим рівнем невротизації (65,71%) відрізняється амбівалентністю. Можна припустити, що в основі амбівалентного ставлення до близького оточення лежить невротична потреба в любові та схваленні (Хорні К., 2006).

Отже, за результатами проведеного дослідження визначені особливості провідних ставлень, в якості яких розглядалися ставлення до себе і до близького оточення, підлітків з високим рівнем невротизації, що відрізняють їх від однолітків з низьким рівнем невротизації.

Мелешенко М. О.

*Харківський національний педагогічний університет
імені Г. С. Сковороди, м. Харків*

ПРОБЛЕМА САМОТНОСТІ І УСАМІТНЕННЯ У СУЧАСНОМУ МІСТІ: ПСИХОЛОГІЧНІ ЧИННИКИ І НАСЛІДКИ

У кожного з нас настає момент, коли хочеться усамітнитися від зовнішнього світу і зануритися в свій особливий, нікому не доступний внутрішній світ. Наскільки це вважається нормальним? І які ж виникнуть наслідки після такого «бажання»?

З точки зору психології, слово «самотність» найчастіше має негативний відтінок і є ознакою душевного неблагополуччя. На думку Лаврової, самотність – це привід для психоаналізу, що і ділить людство на дві великі групи: ті, хто змогли вирватися з самотності і ті, хто не зміг.

Відповідно, ті хто, відносяться до другої групи, ризикують надалі «придбати» невротичну самотність – особливе психічне переживання, яке унеможливує повноцінне людське існування. Все життя людини, що страждає невротичною самотністю, – ланцюг невдач на тлі безперервного страждання.

Самотність-усамітнення має більш позитивним відтінок в порівнянні з вище розглянутим варіантом. Якщо в першому випадку (невротична самотність) людина ізолюється, щоб уникнути нових розчарувань, то при другому випадку – щоб переосмислити себе як особистість і потім повернутися вже з бойовим настроєм.

Отже, які ж існують причини, котрі сприяють виникненню як невротичної самотності, так і самотності-усамітнення?

По-перше, це нелюбов до себе. Багато людей впевнені, що причина їх самотність криється в тому, що їх ніхто не любить. Вони ставлять хрест на

собі, і від цього утворюється замкнене коло: зі мною щось не так, значить, мені судилося бути самотнім. Відповідно, такі люди ніби оточені захисним коконом, крізь стінки якого пробитися практично неможливо.

По-друге, це недовіра. Дана проблема йде з дитинства. Перед людиною стоїть приклад батьківських відносин, які будувалися на недовірі і нерозумінні. Надалі, дитина вже на підсвідомому рівні переносить такий «досвід» в своє доросле життя. Вона відноситься до всього з підозрою, поступово захищаючи себе від суспільства.

Третя причина – це вигадка і реальність. Це проявляється в нездатності небажанні «знімати рожеві окуляри» і вчитися пристосовуватися до реальної картини. Проблема полягає в тому, що світ ділиться на чорне і біле. І кожному з нас потрібно навчитися сприймати обидва кольори і розуміти, що в нашому житті має бути присутнім як добро, так і зло. На жаль, не всі усвідомлюють цю просту істину, тому і ховаються за стіною самотності.

Довге перебування наодинці з самим собою – це ризик. Багато наукових досліджень стверджують, що самотність негативно впливає на життєво важливі функції організму людини. Це призводить до виникнення захворювання серцево-судинної системи, захворювання шлунково-кишкового тракту і захворювання дихальних шляхів. У самотніх людей важче проходить перебіг захворювання, і пояснюється це відсутністю необхідного догляду.

У психологічному плані у людей-одинаків збільшується ризик когнітивних порушень, в тому числі хвороби Альцгеймера.

Ми народжені для того, щоб спілкуватися, знаходити собі друзів, любити, творити. Тому кожному з нас важливо і необхідно відчувати себе членом суспільства, щоб з гідністю пройти життєвим шлях і уникнути фізичних і психологічних проблем, які виникають через елементарну відсутність спілкування.

Миронович Б.С.

*Харківський національний педагогічний університет
імені Г. С. Сковороди, м. Харків*

СТАВЛЕННЯ ДО ТІЛА ЯК ПРОЕКЦІЯ СТАВЛЕННЯ ДО МАТЕРІ

Сучасна наука має, на даний момент, безліч цікавих даних про людський організм, його функції, анатомію і фізіологію. Ми маємо на меті доповнення цих знань соціальними та психологічними аспектами. Зокрема, розглянути динаміку стосунків між матір'ю і дитиною у формуванні емоційно-ціннісного ставлення до тіла.

За визначенням ВООЗ здоров'я – це благополуччя і гармонія на всіх рівнях життя, а не тільки відсутність хвороб. Буття людини складається з фізичного, психологічного, соціального і духовного. Це єдина система. Коли один зі стовпів цієї системи дає збій, інші, також будуть руйнуватися.